

inko

**informatiegevende en
kontaktleggende periodiek
van de fraters van utrecht**

38^e jaargang

nummer 1

maart 2015

VAN DE REDACTIETAFEL

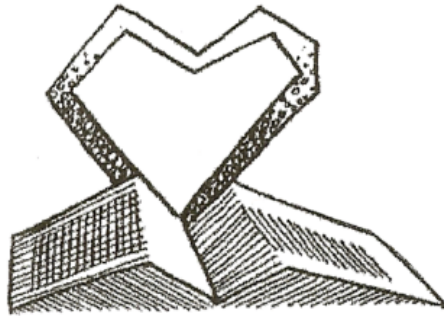
De 38ste jaargang gaat met dit nummer van INKO van start. Kijkend naar de lente die voor de deur staat, terwijl we niet kunnen zeggen dat we een echte winter hebben gehad. Integendeel!

De hoeveelheid vorst en sneeuw was goed te hebben en nu de bollen hun mooie bloemen alweer prijs geven en de zon met de dag aan kracht wint, kijkt menig een weer wat frisser en opgeruimder tegen alles aan.

Gelukkig heeft de redactie van INKO niet eens zoveel moeite behoeven te doen om de nodige kopij bij elkaar te krijgen en is er een zeer gevarieerd nummer bij u aangekomen. Het zijn wel serieuze onderwerpen als oorlogservaringen, herdenken van medebroeders die in de oorlog overleden zijn door zaken die toch met de oorlog te maken hebben; een bericht uit Missio met schrikbarende cijfers over omgekomen kerkelijke werkers; een reflectie van Berno over zijn 15 jaar lid zijn van de kerngroep van De Wonne; een schets van Josef, de rechtvaardige en over Maria die ziet en gezien wordt; de beleving van de Religieuzendag 2015 van het Aartsbisdom, naast toch ook weer iets luchtigers als het penverhaal van Susanne Priems en het vers van Theobaldus over De Praatshow....kortom, zoals altijd: voor elck wat wils....!

Veel leesgenoegen!

Overweging bij de Constituties

artikel 22

*De Geest is werkzaam in het leven,
dat groeit en veradert.*

Zo doet Hij, op steeds nieuwe wijze, een beroep op ons.

ONS WACHT EEN BIJZONDER JAAR

Tijdens een ontmoeting van Paus Franciscus met generaal-oversten van religieuze instituten in Rome heeft hij het jaar 2015 uitgeroepen tot het jaar van het religieuze leven. Hij koppelde de opening van het jaar aan de vijftigste verjaardag van de uitvaardiging van “Lumen Gentium”, het document van het Tweede Vaticaans Concilie over de Kerk, waarin een speciaal hoofdstuk is gewijd aan het leven van religieuzen. De vijftigste verjaardag van het Conciliedecreet “Perfectae Caritatis” over de vernieuwing en aanpassing van het religieuze leven zal het jaar besluiten (2 februari 2016). Voor religieuzen wereldwijd wacht een bijzonder jaar. Met een dubbele uitdaging. Paus Franciscus heeft als teamleider van de bisschoppen indringend duidelijk gemaakt dat hij een echt collegiaal bestuur wil in de kerk, lokaal maar ook wereldwijd. Hij kiest de weg van de open communicatie als essentieel voor hedendaags geïnspireerd samenleven binnen allerlei verbanden en op allerlei niveaus.

Dit jaar van “religieus leven” betekent voor ons de uitnodiging tot een openheid van onderweg zijn met en naar elkaar. Het betekent in alle openheid een elkaar vinden, elkaar ontmoeten en met elkaar optrekken. Ieder moet aan die verbinding proberen een bijdrage te leveren, met de talenten waarover hij of zij beschikt. Dat is een opgave, die we zelf vorm hebben te geven in onze dagelijkse omgang met elkaar. Deze herbronning van het religieuze leven in al zijn verscheidenheid en met al zijn takken en manieren van toebehoren, gaat ook ons aan. Zoals de koning in zijn kersttoespraak treffend formuleerde: “dat we als samenleving méér zijn dan een verzameling Selfies”.

Spanningen in de gemeente maken dat niet altijd makkelijk, want verscheidenheid staat niet zonder frictie. We hebben elkaar meer nodig dan we zelf vaak beseffen. Er moet aan gewerkt worden elkander een veilig thuis te bieden. Een brug bouwen naar elkaar. In goede onderlinge verhoudingen, zorg dragen voor elkaar met behoud van levenskracht en genegenheid voor elkaar.

In heldere taal bespreekt Franciscus actuele onderwerpen die de kerk in de wereld van vandaag aangaan. De drie doelstellingen die hij voor dit bijzonder jaar heeft gekozen zijn: dankbaar terugkijken naar het **verleden**, met passie en enthousiasme in **het heden** leven en de **toekomst** met hoop, met vertrouwen omarmen en tegemoet zien. Leef in het heden met passie. Hernieuw je passie voor Christus, leef je religieuze leven met de passie van je eerste liefde. Het kan nog, zelfs als je oud bent. Omarm de toekomst met hoop. Stel je hoop op Hem, voor wie niets onmogelijk is. “Jezus Christus dezelfde gisteren en vandaag en voor altijd” (Heb.13,8). Of zoals Abel Herzberger het eens verwoordde: “Zoals er mensen zijn die zingen, niet omdat zij willen, maar omdat een stem in hen oprijst, zo zijn er ook mensen die geloven, niet uit angst en niet uit hoop op een beloning, maar omdat zij krachtens hun wezen niet anders kunnen”.

In de loop van de geschiedenis van het christendom is er samenscholing van mensen ontstaan, steeds met een eigen kleur en geschiedenis en met een eigen oogmerk, oriëntatie en spiritualiteit. Het is daarom niet vreemd dat religieuzen door hun spiritualiteit en leefwijze een bepaalde kleur en inspiratie aan het geloofsleven hebben gegeven. Heel vaak stonden ze dicht bij de gelovigen. Op dit moment zijn veel mensen spiritueel op zoek. Tegelijkertijd vergrijzen de religieuzen en neemt hun aantal sterk af, ook al is er de laatste tijd in onze streken een bescheiden aantal mannen en vrouwen dat weer intreedt in een orde of congregatie. Daarnaast ontwikkelt zich een andere trend. De lekentakken rondom de verschillende ordes en congregaties winnen duidelijk aan belangstelling

Religieus leven moet vooral niet zweven, maar verankerd zijn in de eigen tijdgeest en levenssfeer. Wie goed luistert valt op hoe er in de hectiek van het alledaagse leven gesnakt wordt naar gemeenschapsleven waar God ter sprake kan komen, waar ruimte geboden wordt te ontdekken wat de zin van het leven is, voor vragen over de eigen levensweg, geloof of zingeving in de hedendaagse setting. Vanouds werd er onderdak gevonden bij religieuzen, grensgangers, levend op het snijvlak van de oude en nieuwe mens. Dit gebeurt naast hun eigen kerkelijk parochieel verband, soms en de laatste tijd naar verhouding vaker ook geheel buiten dat verband om. Het “shoppen” in de klassieke reguliere spiritualiteiten zou niet alleen afzonderlijke mensen ten goede kunnen komen, maar ook de kerk helpen te zijn wat ze altijd was: een gemeenschap van diverse gemeenschappen.

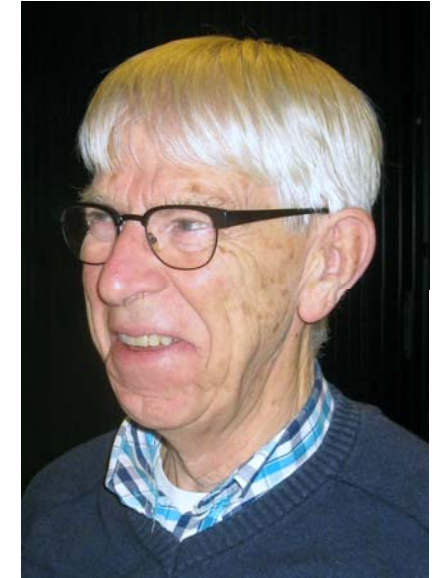
□

*Voorhout 15 januari 2015
Drs. Alfons Kroese o.c.d.*

BERNO, 15 JAAR Wonne

‘15 jaar Wonne: ben je erdoor veranderd?’ was de vraag.

Op 1 februari 2000 ‘trad ik in’ in De Wonne. Ik had al eens kennisgemaakt met De Wonne in Enschede, en was ook al eens toevallig (?) in Almelo op bezoek geweest. Beide kennismakingen leidden niet meteen tot een ‘Ja, dit is het!’, eerder tot een ‘dit is niet wat ik zoek’.

Nu, 15 jaar later, heb ik in De Wonne veel mensen leren kennen die op een of andere manier vastgelopen waren in onze maatschappij. Voor hen was het leven niet zo vriendelijk en gemakkelijk als voor mij, niet zo vanzelfsprekend, zo zorgeloos, zo met warme menselijke nabijheid. Ze hadden, zo goed en zo kwaad als het ging, hun eigen weg proberen te vinden, maar liepen vast in relatieproblemen, schulden, werkloosheid, verslaving, dakloosheid.

Voor mij zijn ze de man met de verschrompelde hand, waartegen Jezus zei: ‘Kom in het midden staan’ (Mc.3,3). Dat is eigenlijk wat in De Wonne gebeurt: aandacht geven, de ander zien, en laten ervaren dat hij welkom is, en net zo belangrijk als ieder ander in dit huis. Dat werkt genezend voor welke ‘verschrompeling’ dan ook, zodat uiteindelijk de hand weer uitgestoken kan worden en er weer levensperspectief ontstaat.

Ben ik veranderd in die 15 jaar? Ik hoop het. In ieder geval ben ik anders naar mijn religieuze leven gaan kijken en naar mijn beleven ervan. Ik ben wat bevrijd van dat ongemakkelijke gevoel van het beter te hebben dan al diegenen die in Mt.25 genoemd worden en die, naar mijn gevoel, door mij wel gezien maar niet geholpen werden. Er was altijd een ‘toch maar niet’ dat maar niet wilde wijken, een angst ook voor het onbekende, en het maar moeilijk kunnen loslaten van zekerheid.

Na een aantal jaren Humogroep en Terebint vroeg ik om een jaar respijt. Het werden er tien! Alleenwonend, en ervan genietend, kwam gaandeweg weer het ongemak: zovelen hebben geen onderdak en ik heb nog wel een kamer over... Ik nam niemand in huis, maar de onrust groeide. Tot, in een nacht, ik het zeker wist: De Wonne! Ik ben gegaan.

Nu ervaar ik ook in eigen huis de grote ongelijkheid die er in onze maatschappij is. Mijn bestaanszekerheid blijft vele malen groter dan die van mijn tijdelijke huisgenoten: zij moeten vaak in grote machteloosheid, afhankelijkheid en onzekerheid hun weg door het leven gaan. Ik probeer, met anderen, zoveel mogelijk tijd, aandacht en aanwezigheid te delen, en hen te steunen. Is daardoor mijn ongemakkelijke gevoel minder geworden?

Maar, hoe wonder, ook mijn ‘verschrompeling’: het langzaam ouder worden met de veranderingen die dat meebrengt, wordt gezien, bevraagd en gegund. De kunst van het ontvangen is een dagelijkse oefening aan het worden!

‘Kom in het midden staan’, dat moet je (ik) ook maar durven!
Ja, ik ben aan het veranderen.

□

Berno

JOSEF DE RECHTVAARDIGE

De verzen 6 en 7 in hoofdstuk 2 van Lukas luiden:

6 “Zij bracht een zoon ter wereld haar eerstgeborene”

7 “Zij wikkelde hem in doeken”

Tussen deze twee gebeurtenissen is een nauwelijks zichtbare breuklijn in het verhaal van Lukas. Wat is die breuk?

Het met doeken verwarmen is zoiets vanzelfsprekends in de verzorging van een pasgeboren kind, dat het de vraag is waarom het expliciet vermeld dient te worden.

Het antwoord luidt: omdat het ook niét had kunnen gebeuren.

In een mum van tijd neemt Josef een beslissing. Wat moet hij met dit kind dat volgens het Lukasverhaal niet van hem is?

Wanneer Josef het kind niét als zoon erkend had, dan was het naakt buiten gelegd: te vondeling of ten dode opgeschreven, een bij Romeinen en Grieken bekende handelwijze met ongewenste kinderen.

Maar Joden doen zoiets niet. Door toe te staan dat Mirjam/Maria het kind Jezus in doeken wikkelt, neemt Josef stilzwijgend het vaderschap op zich.

In dit onvanzelfsprekende moment gaat de verhouding van vader en zoon voorbij aan de biologie. De relatie wordt ethisch: het gaat over het juiste handelen. Hier gebeurt rechtvaardigheid

Matteüs 1, 19 meldt dat Josef een rechtvaardige was, een *tsaddiq*. Dat wil zeggen: een mens die zich verantwoordelijk acht voor de ander die op zijn zorg is aangewezen.

‘Vader’ is wezenlijk niet de verwekker, maar die goed is voor het kind. Dat hoeft geen zaak te zijn van veel woorden. De breuklijn in het evangelie is ragfijn, maar beslissend.

We mogen er van uitgaan dat Jezus bijzonder op zijn vader Josef gesteld was. Want als Jezus over God spreekt, noemt hij Deze altijd liefdevol *abba, pappie of daddy*.

□

Paul Steverink

De schrijver van ‘Josef de Rechtvaardige’ is Paul Steverink die zijn verhaal geheel baseert op een verhaal in Volzin in 2008 over Josef de Rechtvaardige en het boek van Paul Verhoeven: ‘Jezus van Nazareth’, verschenen in 2008.

BIDDEN IS MIJ NIET GEGEVEN

Bidden is mij niet gegeven
als ik volkeren zie vertrap
Het vloekt in mij
Laat dan maar
mijn vloeken bidden zijn

Bidden is mij niet gegeven
als ik kinderen zie verkracht
Het huilt in mij
Laat dan maar
mijn huilen bidden zijn

Bidden is mij niet gegeven
als ik vluchtelingen zie verjaagd
Het stormt in mij
Laat dan maar
mijn stormen bidden zijn

Bidden is mij niet gegeven
als ik kapitaal zie heersen
Het breekt in mij
Laat dan maar
mijn breken bidden zijn

Bidden is mij gegeven
als ik vloeken mag
als ik huilen kan
als ik stormen durf
als ik breken leer
om zoveel onrecht
om zoveel leed

□

(schrijver onbekend)

BRIEF UIT TJIMAH I

In de laatste aflevering van vorige jaargang, hebben we al een voorproefje gegeven met betrekking tot het 70 jaar bevrijd zijn van Nederland. Een heuglijk feit en de generatie die de Tweede Wereldoorlog meegemaakt heeft, is natuurlijk nog duidelijk aanwezig, ook in onze gemeenschap. Maar niet alleen Nederland was in oorlog hier ten lande, ook de Nederlandse medebroeders in het toenmalige N. O. Indië waren slachtoffer van de oorlog door de bezetting van de Japanners. Heel veel Nederlanders, waar onder de missionarissen, werden geïnterneerd. Ook in die kampen zijn heel veel slachtoffers gevallen, niet altijd door geweld, maar wel door ziekte, uitputting enz. Eén medebroeder is in zo'n kamp overleden n.l. frater M. Loyola Brecheisen op 2 juli 1942.

Ik herinner me nog heel goed dat bij de fraters van Tilburg in Yogyakarta ik verbaasd stond te kijken naar een portretlijst met zo'n 13 fraters, die allen in een van de kampen zijn omgekomen. Frater Angelinus Greeven schreef in een van zijn eerste brieven uit het kamp in Tjimahi op 3 november 1945: "Onze Lieve Heer heeft goed voor z'n fraters gezorgd. Vergeleken met andere Ordes en Congregaties zijn wij er heel goed van afgekomen".

Dat een medebroeder dit schrijft die zelf in een kamp heeft moeten verblijven, geeft aan dat er zich heel wat heeft afgespeeld en wat weten wij daar feitelijk van? Ook in de jaren vlak na de oorlog op het Juvenaat werd daar weinig of niets van bekend. Ik herinner me alleen een foto van een groep mannen in burgerkleding die uit Indië op verlof kwamen. Fraters dus, in burger..... Ze kwamen om op verhaal te komen en daarna weer gesterkt terug te gaan naar hun missiegebied.

In het archief ligt een boekje van de hand van de bovengenoemde frater Angelinus. Het schrijven begint met een brief van 3 november 1945, geschreven in Tjimahi en luidt als volgt:

Zeereerwaarde Frater Superior,

Nu er een regelmatige postverbinding met Holland aangekondigd is, wordt het tijd U en de medebroeders wat uitgebreider in te lichten over het nu en het verleden in Indië. Waarschijnlijk hebt U al veel over Indië gehoord en gelezen, maar weinig van de fraters en over de fraters zelf. Zoals wij al veel over Holland gehoord en gelezen hebben (in de laatste twee maanden), maar heel erg weinig over de Congregatie en over onze familie. De laatste weken zijn de eerste korte familieberichten binnen komen druppelen, meestal van het Gregoriushuis, maar de meeste fraters wachten nog op een eerste "teken van leven", dit laatste in z'n meest wezenlijke betekenis. Daarom in deze eerste brief 'n kort overzicht van de situatie op het moment en over de voorbije jaren.

Verblijfplaats der fraters

1. **Tjimahi** 10 km westelijk van Bandoeng. In 'n kazerne huizen nog steeds 28 fraters, nl. Fr. Theodorus, de Malangers plus Probolinggo, behalve de ondergenoemden.
2. **Bandoeng** Fr. Vicarius en Fr. Simplicius. Zij zijn indertijd van Soerabaia daarheen gebracht, hebben nooit met ons in hetzelfde kamp gezeten. In September zijn we bij elkaar op bezoek geweest.
3. **Malang en Probolinggo**. Eind September zijn de Frs. Augustinus, Engelmundus en Modestus op verzoek van Mgr. Albers naar Malang gegaan om onze terugkeer voor te bereiden. Intussen is de politieke hemel wat verduisterd en momenteel speciaal boven Oost-Java erg donker. We hopen dus dat die fraters het daar niet te warm krijgen. Na 10 October hebben we niets meer van hen gehoord, er is waarschijnlijk geen postverbinding. In Malang zijn (sinds September) ook de Frs. Borgias, Eucherius en Achilles (*Ind. medebroeders. L.R.*).

4. In **Kediri** wonen de overige Javaanse fraters, behalve Fr. Dorotheus, die tijdens de oorlog om gezondheidsredenen uitgetreden is. Het heeft er alle schijn van, dat de Javaanse fraters zich in de zeer moeilijke jaren uitstekend gehouden hebben.
5. **Palembang** Waarschijnlijk zijn onze zes Palembangse broeders weer in hun huis in Palembang met de Pastoors en andere Broeders (van Banka). We hebben pas een brief van hen gehad, maar die kwam nog uit hun interneringskamp.

Gezondheidstoestand

O.L. Heer heeft goed voor z'n fraters gezorgd. Vergeleken met andere Ordes en Congregaties zijn we er heel goed van afgekomen. Tijdens de hele internering maar één overledene, Fr. Loyola z.g. Wel hebben de meeste fraters één of meer keren dysenterie gehad, zijn er van de Palembangers twee bediend geweest, hebben we meermalen in de zorg gezeten over 'n medebroeder, die het 'goed te pakken had', maar nu zijn we weer allemaal goed gezond. De duizend kg die de Congregatie hier in Indië lichter geworden was, tijdens de internering, zijn we weer aardig aan het inhalen. Gewichtstoename van 10 kg. en meer sinds 15 Augustus zijn gewone verschijnselen. Wel had de oorlog niet veel langer mogen duren, de gevolgen van de ondervoeding werden steeds dreigender.

Geestelijke gezondheid

In tegenstelling met de meeste kampen, waar geen enkele Priester aanwezig was, waren er hier iedere dag meerdere H.H. Missen en konden we dagelijks communiceren, op enkele weken na, bij gebrek aan hosties. En wat geen enkel kamp gehad heeft: in 'n tot kerk ingerichte loods was (en is) Ons Heer dag en nacht aanwezig. Lof, kruisweg, gezamenlijk rozenhoedje en in het begin zelfs predikaties en conferenties, maar daar maakte de Jap gauw een eind aan. Geen toespraken, lesgeven e.d. in het kamp. Toch bleven conferenties, vastenmeditaties – alleen voor religieuzen – stiekem doorgaan. Kerkboeken e.d. zijn ons, in tegenstelling met elders,

niet afgenomen. Hier zowel als in Malang is het ons gelukt als groep bij elkaar te blijven, zodat we niet tussen de mensen van diverse pluimage verstrooid werden. Alles bijeen was er dus geen reden tot geestelijke aftakeling, zoals het met het lichaam wel het geval was.

Tot zover een artikeltje over onze medebroeders in Indonesië in oorlogstijd. We speuren verder in het archief naar relevante, interessante ervaringen van medebroeders en gemeenschappen.

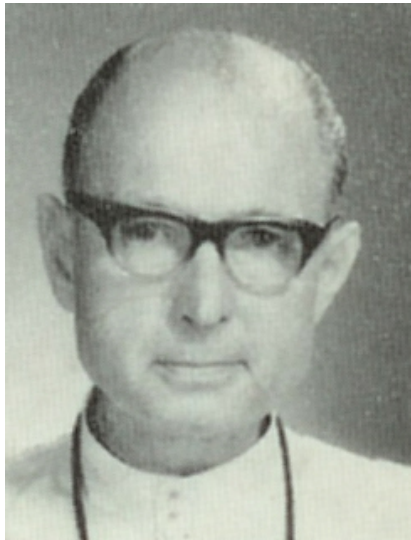
□

Leo Ruitenberg

Een gouache in grijs tinten van het interieur van een barak in het kamp van Tjimahi. Langs de wanden en in het middenpad zitten geïnterneerden op hun slaappleatsen.

FRATER ANGELINUS

Frater Maria Angelinus
J.J.N. Greeven

* 06 februari 1907
† 29 april 1969

Van frater Angelinus is het schrijven van de brief van 1945 uit Tjimahi in voorgaand artikel.

In 1933 kwam hij naar Indonesia waar hij vooral in Malang belangrijk werk heeft verricht.

Hij richtte samen met mgr. Albers de ‘Jonge Katholiek’ op.

Hij wordt wel de tweede stichter van de missie in Indonesia genoemd, omdat hij in de naoorlogse jaren, binnen een Indonesia met een veranderde mentaliteit, het werk weer op pakte.

Hij is daarna nog als onderwijzer, hoofd van de school en administrator van de scholenstichting werkzaam geweest op zowel Java als Flores.

ZIEN EN GEZIEN-WORDEN

Paul Steverink

De grondthese van de Ierse wijsgerige theoloog en bisschop George Berkeley (1685-1753) luidt: *Esse est percipere aut percipere*, vertaald als: het zijn van de objecten is het waargenomen-worden, het zijn van de subjecten is waarnemen. Anders gezegd, waar het in het leven om gaat is waarnemen en waargenomen worden, zien en gezien worden, aandacht geven en ontvangen. Een piloot werd vanwege een fout in zijn werk in een isoleercel opgesloten. Hij mocht geen bezoek ontvangen, hij werd niet gezien en terwijl hij in zijn vliegtuig hemel en aarde waarnam, was het donker in zijn cel, hij zag niets meer. Hij werd ziek en ging dood. Stel je voor dat je door JHWH, de Eeuwige Levende, wél gezien wordt! Wat een ervaring van onbeschrijflijke vreugde dat tot gevolg heeft! Dat is Maria overkomen.

Pastoraal werkster Marika Meijer was vier jaar lang coördinatrice en theologisch medewerkster van de Poort, Centrum voor Zingeving en Spiritualiteit in Groningen. Haar toelage werd mede door de Fraters van Utrecht gegund.

Op 21 december, de vierde zondag van de Advent 2014, verzorgde Marika de overweging in de oecumenische Pepergasthuiskerk, gebaseerd op Lucas 1:46-56. Deze overweging zou evengoed gehouden kunnen worden op 25 maart 2015: het feest van Maria Boodschap.

De Overweging van Marika Meijer.

De evangelist Lucas, schrijvend rond het jaar 80, wil de verhalen die over Jezus de ronde doen op zijn manier ordenen en vertellen. En in het voorwoord richt hij zich tot Teofilus; *vriend van God* betekent dat. Misschien heeft hij een bestaande persoon op het oog – hij spreekt hem hoffelijk aan met ‘waarde Teofilus’ –, misschien ook bedoelt hij met deze ‘*waarde vriend van God*’ alle hoorders van zijn evangelie, ook ons.

Lucas laat dan zijn verhaal beginnen bij Elisabeth en Zacharias in Jeruzalem; ondanks hun hoge leeftijd zullen zij een zoon krijgen. Zo zegt de Joodse geloofstraditie dat zij God in het spel ziet: het kan niet en het gebeurt toch. Sara, Rachel, Hanna... oude vrouwen worden moeder. Israël gelooft in goddelijke verrassingen, en steeds krijgt juist dan de geschiedenis een heilzame wending. De engel Gabriël gaat het vertellen. Gabriël – zijn naam betekent ook al: *vriend van God* – komt bij Zacharias in Jeruzalem terecht in het centrum van de macht, juist op het uur dat Zacharias dienst doet in de tempel, in het Heilige der Heiligen – een hoge en eenmalige eer. Daar komt de boodschap tot hem. Wat zegt de engel? Krijgt Elisabeth een zoon? Maar dat kan toch niet meer? Zacharias is met stomheid geslagen - tot de geboorte van hun zoon aan toe: Johannes.

En daarna daalt Gabriël opnieuw af, (en nu zijn we bij het evangelie van vandaag) naar Nazareth, een onooglijk dorp in een afgelegen landstreek, Galilea van de heidenen. Daar moet hij zijn bij een onaanzienlijk meisje, nog zonder man. Lucas schildert zo in een paar penseelstreken twee werelden: het oude paar in het machtige Jeruzalem en de jonge vrouw in het onbeduidende Nazareth.

Voor Maria is de boodschap van de engel verwarrend en verontrustend. Een zoon? Ze kan alleen maar verwonderd vragen: *Hoe zal dit geschieden, daar ik immers geen man beken?*

Verheug je, Maria, en vrees niet, Geestkracht van de Allerhoogste zal jou overkomen! Het blijft onbegrijpelijk en toch zegt Maria JA; zij vertrouwt zich toe aan het Geheim. Het gaat haar begrip te boven... maar niet haar hart. Ze zegt JA, niet wetend welke wending haar leven nu zal krijgen, welk een pijnlijk en vervullend avontuur het zal worden. Ze zegt Ja, in vertrouwen.

En het is net of dat Ja haar vleugels geeft! Want we zien hoe zij direct daarop besluitvaardig en met spoed afreist naar het bergland,

naar haar nicht Elisabeth. Er staat uitdrukkelijk: **Maria stond op** (*gr.anastasa*). Gods kracht *doet* mensen opstaan. In diezelfde kracht zal Jezus later ook mensen doen opstaan, uit hun ziekte, hun verlamming, hun bezetenheid, hun dood zelfs, en uiteindelijk zal die goddelijke kracht ook hem doen opstaan.

Maria stond op. Nu zij eenmaal heeft ingestemd met Gods werkzaamheid in haar, doorstroomt haar nieuwe kracht en vreugde. Als zij bij Elisabeth aankomt, ontmoeten de twee werelden elkaar en getuigt Elisabeth welk van de twee de voorrang heeft: *Waarom heb ik het te danken dat de moeder van mijn Heer naar mij toekomt? Gelukkig jij die vertrouwd hebt dat de Heer in jou zijn woorden zal waarmaken!* Gelukkig jij! Elisabeth zegent Maria. Zo kunnen wij mensen elkaar zegenen: het goede dat de ander overkomt en uitstraalt zien, benoemen en het voluit **gunnen**. En daardoor het versterken. Gelukkig jij!

De ontmoeting tintelt van het nieuwe begin. Johannes springt op in de schoot van zijn moeder Elisabeth. En Maria zingt fier en vol vreugde haar loflied, haar *Magnificat*... *Groot maakt mijn ziel de Heer!*

Wacht even.... ‘Groot maakt mijn ziel de Heer?’ Kan een mens God groot maken, dan?

Ja, een mens kan God groot laten zijn door in zijn of haar leven ruimte te maken, God de kans geven. God groot maken is het tegendeel van Hem ontkennen, afhouden, klein houden. God groot maken is Hem erkennen en uitnodigen: wil aanwezig zijn in mijn leven, Jij, U, Gij, Verborgene, Aanwezige, volkomen anders dan wij kunnen bedenken, gidsend, troostend en altijd weer nieuw.

Groot maakt mijn ziel de Heer, want gezien heeft Hij zijn dienaar. **Gezien heeft hij mij!** Maria weet zich GEZIEN door de Allerhoogste. Denk je eens in: dat de Bron van het leven jou ZIET. Of misschien heb je daarvan wel eens iets beleefd: dat je gezien werd door God, gehoord, aangesproken, geraakt. Geen vreemde indringer, of een oog dat je fouten ziet en je gedachten leest,

maar een liefdevol stromende Aanwezigheid diep in je wezen en in alles. Je haalt opgelucht adem. Je bent gezien en bevrijd – zo wil God werkzaam zijn in jou en jou voltoeien. *Als* je wilt meegeven; het gaat niet buiten jouw instemming om.

Maria heeft ingestemd, zij weet zich gezien en kan daardoor zelf **zien** met nieuwe ogen! En net als ooit Mirjam zong, en Hanna, zo zingt nu Maria over God die bevrijdt, die oog heeft voor al wat gering is, machteloos, behoeftig. Juist zij die niet in tel zijn, tellen mee voor de Allerhoogste. Maria's blik is gescherpt: zij ziet het al voor zich: de hongerigen zullen worden verzadigd, de ontheemden thuisgebracht, de verstomden juichen. En alle waanwijsheid, dwang en onrecht, alle dreunend stampende laarzen, zegt Jesaja, al dat grote gelijk, **alles** zal wijken voor gerechtigheid, alles zal wijken voor de stille kracht van de liefde. En Jezus in haar schoot ... hij hoort zijn moeder zingen en zal het later zo gaan doen, Gods goedheid mens geworden.

En wij mogen meekijken met Maria, en meedoen. Haar lied en haar visioen zijn voor alle tijden. Ook voor onze tijd, waarin schoolkinderen worden vermoord, vrouwen verkracht, mannen de oorlog worden ingedwongen.

Haar tegenstem is ook voor onze tijd, wij kunnen haar lied overnemen, tegen al het geschreeuw in. Ook wij mogen ons gezien weten door God, en zijn licht laten schijnen, onbevreesd, over onze kleinheid, dikdoenerij, verdriet en angst, maar ook over onze talenten, blijdschap en moed. En dat licht dan verder dragen.

Hoe te beginnen?

Van Maria leren we dat eenvoudig Ja zeggen genoeg is, en dan ruimte maken, ruimte worden voor het licht van God, plaats voor een nieuwe geboorte.

Amen! Moge het zo zijn!

□

Marika Meijer, Oosterwijdwerd

de pen doorgeven

Allereerst wil ik mijn collega Greet bedanken voor het doorgeven van de pen

Ik zal me eerst even voorstellen: Ik ben Susanne Priems en ik ben 27 lente's jong en sinds mei 2014 met veel plezier hier in Sint Jozef werkzaam als vaste Nachtdienst. Ik heb mijn opleiding gedaan bij de Zusters van Liefde in Tilburg, waar ik jaren met veel plezier heb gewerkt. Toen ik de kans kreeg om ook in dit deel van het land ook weer werkzaam te zijn in een klooster nam ik deze kans met open armen aan en zo ben ik dus hier terecht gekomen.

Van origine kom ik uit Brabant, maar ben sinds april 2014 verhuisd naar Tiel, waar ik samen woon met mijn vriend Jeroen en mijn hondje Mitsy.

Ik kan u allen vertellen, het is een hele verandering van het gemoedelijke Brabant naar het stadse Tiel, de mensen zijn er heel anders, zoals Guus Meeuwis zo mooi vertolkt in zijn lied Brabant. Maar om toch je draai te vinden in een andere stad, is het de kunst om positieve kanten te zoeken en je daar aan vast te houden. Maar dat is met alles in het leven zo, als je het van de positieve kant bekijkt is alles mooier! Zo hebben we de trots van "de Betuwe" en onze stadsheld Flipje, die in het brons als standbeeld steevast staat te juichen op de Markt, en soms ook gekleed gaat in een oranje kostuum met het WK/EK. (zie foto)

En het maakt me trots als ik hem op een potje stroop of jam zie, want intussen is het toch “ons Flipje” geworden! Maar er is nog meer om trots op te zijn als inwoner van Tiel, en dat is elk jaar een prachtig Fruitcorso, waar mensen veel tijd en moeite in steken. Wat resulteert in een prachtige parade van praalwagens gemaakt door

verenigingen, buurtbewoners en groepen kinderen die dan langs trekt op de 3^e zaterdag van September. Ook worden er langs de gracht mooie mozaïeken van fruit gelegd. Dit alles is dan 2 weken te bewonderen voor publiek. Ook dit jaar hebben we er van kunnen genieten want het Fruitcorso staat inmiddels op de erfgoedlijst.

Maar wat vooral erg wennen is in Tiel is dat als je op de straat loopt 90% van de tijd de mensen die je groet, je geen gedag terug zeggen, maar ik blijf het toch trouw doen, wat soms leuke gesprekken oplevert, vooral met de oudere generatie. Zo kwamen we laatst een man van 85 tegen tijdens onze dagelijkse wandeling over de dijk langs de Waal. De man kwam aangefietst en trapte stevig door ondanks de wind en hield stil bij ons. De man vroeg ons of wij wisten hoe hoog het waterpeil op dit moment stond, dit was achteraf een ingang voor een mooi gesprek, waarin de man vertelde 85 te zijn, wat je hem overigens niet zou geven op het eerste oog. Zijn geheim om zo fit te blijven was dagelijks een stuk te blijven fietsen wat hem tevens ook rust gaf, omdat hij thuis de zorg had voor zijn blinde vrouw. Dat kenmerkt maar weer dat mensen waar ook ter wereld, behoefte hebben aan aandacht en een luisterend oor! Een stukje naastenliefde! Dit is tevens ook voor mij de rode draad in het

leven, heb je naasten lief, en zie om naar elkaar. Vandaar dat als ik als afsluiter een gedicht heb gekozen wat erg dicht bij me staat.

NAASTENLIEFDE

LAAT DE NAASTENLIEFDE NIET VERKWIJNEN
 MAAR VERZORG HAAR ALS EEN PLANT.
 LAAT HET LICHT IN HARTEN SCHIJNEN
 BEHANDEL HET KOSTBAAR EN HOUD HET GOED IN
 STAND.
 WANT DE NAASTENLIEFDE WIL ZIJN TOT ZEGEN
 OP DE WEGEN DIE WIJ GAAN
 WE KOMEN DE NAASTENLIEFDE TELKENS TEGEN
 ALS EEN ROOS IN ONS BESTAAN.

LAAT DIE ROOS DAN OOK WEELDERIG BLOEIEN
 MET DE GEUREN EN KLEUREN DIE ZIJ VERSPREIDT.
 EN LAAT HET IN ALLER HARTEN GROEIEN
 WANT HET IS DE NAASTENLIEFDE DIE VERBLIJDT.
 ALLES WEET HET TE BEWERKEN
 EN HET OVERWINT HET KWAAD.
 HET HEEFT DE KRACHT OM TE LATEN MERKEN
 VOOR WELK HEILIG DOEL HET STAAT.

Hopelijk hebben jullie me via deze weg toch weer wat beter leren kennen. Ik geef de pen graag door aan mijn collega Eric Kraan.

□

WAT MOED DOET

Wees niet bang

Je kunt de eerste toon zijn van een lied
waardoor alle grenzen vergeten worden
wees niet bang
ook wanneer de toon nog amper klinkt
wees niet bang

Je kunt de eerste vonk zijn van een vuur
dat alle wapens omsmelt tot ploegen
wees niet bang
ook wanneer de tegenwind je striemt
wees niet bang

Je kunt de eerste graankorrel zijn op een akker
die alle handen vullen zal met brood
wees niet bang
ook wanneer het land vol stenen zit

wees niet bang

Je kunt de eerste pas zijn voor een dans
die alle voeten leidt naar het land van recht en vrede
wees niet bang
ook wanneer je voet nog struikelt
wees niet bang

□

*Het gedicht onder het Thema Roeping werd op internet gepubliceerd door de Doopsgezinde Gemeente Leeuwarden.
De schrijfster is de Duitse Crista Peikert-Flaspöhler en het gedicht werd vertaald door Paul Begheyn SJ.*

OMGEKOMEN KERKELIJK WERKERS IN 2014

Agenzia Fides, de Vaticaanse nieuwsdienst van de Pauselijke Missiewerken stelt ieder jaar een lijst samen van kerkelijke werkers, priesters, diakens, religieuzen en leken, die vermoord werden. In 2014 stierven 26 mensen een gewelddadige dood, drie meer in vergelijking met het jaar daarvoor.

Amerika bovenaan

In Noord- en met name Zuid-Amerika vielen de meeste doden te betreuren: 14 kerkelijk werkers.

Van de 26 mensen in totaal waren er 17 priester, 1 religieus, 6 zusters, 1 seminarist, 1 leek. Evenals voorgaande jaren werden de meesten van de kerkelijk werkers gedood als gevolg van een roofoverval. Verwonderlijk is dat niet, aangezien zij meestal leven en werken in de armste en meest gewelddadige gebieden. Sommigen werden gedood door de mensen die zij probeerden te helpen.

Ebola

Speciale aandacht verdienen de mensen die niet gestorven zijn door de hand van een moordenaar, maar door het ebola-virus. Onder de vele duizenden slachtoffers waren ook meerdere broeders van de Hospitaller Brothers of St. John of God (Hospitaal Broeders) die stierven in Liberia en Sierra Leone. Evenals een religieuze zuster en dertien medewerkers van de ziekenhuizen in Monrovia en Lunsar. Zij gaven hun leven in dienstbaarheid aan anderen.

Anoniem

De lijst gemaakt door Fides moet overigens toegevoegd worden aan de lange lijst van velen die anoniem blijven en nooit het wereldnieuws halen. Mensen die in elke uithoek van de wereld lijden en zelfs hun leven moeten geven voor hun geloof in Christus.

De lijst is na te lezen op:

<http://www.fides.org/eng/attachments/view/file/PastoralCareWorkerskilledin2014.doc>

□

Uit de Nieuwsbrief van Missio

BIJZONDER HERDENKEN VAN VIER MEDEBROEDERS

Op zondag 16 september 1945 werd in het St.-Gregoriushuis in Utrecht het bevrijdingsfeest gevierd, waarbij ook aan overleden medebroeders werd gedacht. Vier medebroeders waren min of meer door de oorlogsprikelen overleden. Frater Bonaventura Post herdacht hen op zijn eigen bloemrijke wijze. Uit zijn lange redevoering volgt hier een gedeelte.

Vier graven zijn blijvende monumenten geworden in de uitgestrektheid der wereld om ons snel vergeten te dwingen tot standvastig denken van wat oorlog en bezetten ons brachten.

Boven het graf van Ezechiël in het westen van ons land lees ik: hongers- en watersnood. Overleden op 5 maart 1945 te Utrecht.

Boven het graf van Isidorus in het oosten van ons land blijft het niet van de lucht: invasie en vernieling. Overleden op 20 september 1944 te Oosterbeek.

Boven het graf van Arthur in 't land van de bezetter schrijft het door de stilte: slavernij en ballingschap. Overleden op 8 augustus 1942 te Oeventrop in Sauerland, Duitsland.

Boven het graf van Loyola in 't land van de rijzende zon staat dreigend als de geheven vinger van de dood: internering en kampellende. Overleden op 1 juli 1942 te Palembang.

EZECHIËL,

De kleine maar driftige profeet, die de dood inwandelde om zijn beschermelingen de veilige schutse van Johova te gunnen ten koste van een lang en smartelijk ziekbed, waar hij, als eens zijn patroon uit het Oude Testament, martelaar mocht worden omwille van zijn Heer.....

ISIDORUS,

Die doodbloedde onder een tafel, omdat hij de helpende hand reikte aan medemensen, die meer dan hij wellicht dekking zochten tegen de aansuizende kogels en die bij zijn eenvoudig en stichtend bidden getuigenis aflegde van hoger wijsheid, een H. Isidorus, boer en kerkleraar waardig.

ARTHUR,

De soldaat in slavernij; die wegteerde in den vreemde en als soldaat van Christus in 't land van den godlozen Führer zijn Veldheer trouw bleef, eenzaam in ballingschap en verlaten van alles, wat door intimiteit van lichamelijke of geestelijke bloedverwantschap in lijden en sterven zo troosten kan.

LOYOLA,

Die met strakke beslistheid van de Ignatiaanse ascese de meerdere eer van God zocht en bleef zoeken, ook toen verraderlijke dysenterie hem uitputte binnen de gedwongen opsluiting van een interneringskamp.

Zo bevochten onze vier gezaligde medebroeders, ieder op de wijze, die Gods bevallige voorzienigheid van eeuwigheid toedacht, de vrijheid van hun ziel die kort en snel of langzaam en pijnlijk eentonig zich loswerkte uit de banden van 't lichaam en 't natuurlijk leven.

Frater Maria Loyola

H. J. Brecheisen

** 15 juli 1908*

† 01 juli 1942

*In Indonesia legde hij pas zijn
altijdurende geloften af.
Eerst werkte hij in Malang op school en
daarna werd hij Overste te Palembang.
Op 1 april 1942 werd hij met andere
fraters geïnterneerd in het Japanse
kamp.
Daar kreeg hij dysenterie en overleed.*

Frater Maria Ezechiël

Jos C. Ten Berge

** 23 augustus 1920*

† 05 maart 1945

*Hij had zich bekwamd in het timmervak.
De winter tijdens het laatste oorlogsjaar
werd hem noodlottig.
Nadat hij de jongens had helpen evacueren
naar Noord-Nederland kwam hij doodziek
thuis. Op zijn ziekbed deed hij zijn
altijdurende professie.*

Frater Maria Isidorus

J.M. Mulder

* 27 februari 1909

† 20 september 1944

Was onderwijzer in het Speciaal Onderwijs in diverse plaatsen. In de Tweede Wereldoorlog was hij lid van de gemeenschap in Arnhem.

Tijdens een evacuatie die op last van de Duitsers werd uitgevoerd werd hij in de heup geschoten en zwaar gewond.

Hij overleed vrij kort daarna.

Frater Maria Arthur

P.W.F. Koitz

* 12 november 1921

† 08 augustus 1942

In de oorlog moet hij de fraterstoeg voor het Duitse soldaten uniform verwisselen.

Hij had namelijk de Duitse nationaliteit. Al spoedig openbaarde zich longkanker bij hem.

Op zijn sterfbed heeft hij in handen van een pater MSC, die hiervoor gemachtigd was door de Algemeen Overste, zijn eeuwige geloften afgelegd.

Leo Ruitenberg

KRUISWEGSTATIES VAN SAN CARLOS BARILOCHE, ARGENTINIË

fr. Paul Steverink

Op reis

In november 2013 ondernamen mijn zus Agnes, broer Walter en Ineke van der Ploeg, echtgenote van Walter, gezamenlijk een vliegreis naar Argentinië. Ineke studeerde in de jaren 1962–'66 aan de Sint Lucia kweekschool in Rotterdam waar Piet Brouwer, voorheen frater Winfridus (+), haar leraar Cultuur en Maatschappij-leer was.

San Carlo Bariloche

Tijdens hun bezoek bezochten zij de in 1902 gestichte toeristische stad San Carlo Bariloche die nu 105.000 inwoners telt. De stad ligt in het hart van het Nationaal Nahuel Huapipark aan de oevers van het Nahuel Huapi meer, dat in feite uit zeven meren bestaat. Het gebied is een belangrijk toeristendoel, geliefd bij koninklijke families. Koning Willem Alexander en koningin Maxima hebben een buitenhuis in deze omgeving en waren er met Kerstmis 2014, terwijl Martin Zorreguieta, broer van koningin Maxima, er het restaurant Tinto Bistro runt. Maar het verhaal gaat dat hij er zelf nooit is, omdat hij altijd aan het vissen is. De stad heeft een sterk midden Europees voorkomen. De verre voorouders van de huidige inwoners komen uit Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk-Hongarije en Noord Italië. Bronnen van bestaan zijn toerisme, de keramiek-industrie, truien, gekonfijte vruchten en de chocolade industrie die nog steeds in handen is van Italiaanse families. De chocolade, zo vertelt Ineke, is heeeeeerlijk.

De kathedraal

Tijdens hun bezoek aan Bariloche ontdekte mijn familie, zonder kennis vooraf, dat zich in de kathedraal terplekke boeiende kruiswegstaties bevonden. Snel keerden zij terug naar hun hotel

om Ineke's nieuw gekochte fototoestel op te halen. Ze hadden geluk dat de kathedraal open was, want bezoekers kunnen er niet op rekenen dat deze om 4 uur in de middag opent of wel sluit. De kathedraal is toegewijd aan Onze Lieve Vrouw van Nahuel Huapi, zoals de naam van de streek luidt. Geïnteresseerde bezoekers hebben vaak kruiswegstaties in West en Oost Europa, Noord- en Zuid-Amerika bezocht, maar vinden die van Bariloche uniek. De kathedraal is ontworpen door architect Alejandro Bustillo en in gebruik genomen in 1946.

De kruiswegstaties

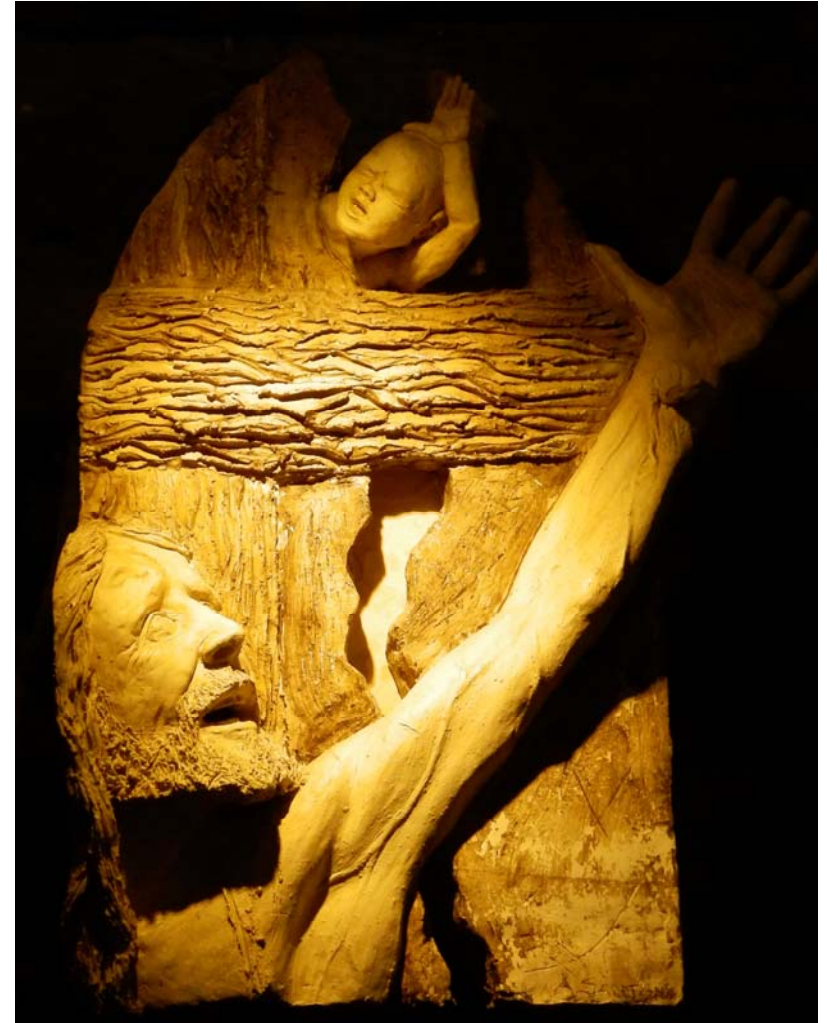
De staties zijn uit klei gesneden en onbeschilderd gebleven door een man die wees was of als kind in de steek gelaten werd en opgroeide in armoede. Mijn familieleden dachten dat de staties van tropisch hard hout waren. De staties zijn deels traditioneel, maar tonen ook aspecten van de moderne tijd. Moeder Theresa bij voorbeeld is één van de vrouwen die Jezus ontmoet! Ook soldaten uit de tweede wereldoorlog maken deel uit van de mensen langs de weg. Verder zien we onder de mensen die de kruisweg volgen, een man die prominent een bril draagt. Brillen bestonden er in Jezus' tijd natuurlijk niet. Heel bijzonder zijn de dobbelstenen die gegooid werden bij het verdubbelen van Jezus kleding. Zelfs de ogen van de stenen kun je scherp zien en tellen. Heel apart. De 14 staties benadrukken de integratie van het christelijk, lokaal en intercontinentaal leven ter verzoening van de verschrikkingen van de tweede wereld oorlog en daarna de dictatuur in Argentinië. Bariloche is vaak in het nieuws geweest vanwege bekende gevluichte Duitse nazi-misdadigers die bescherming vonden in Bariloche en omstreken en op wie gejaagd werd. De invloed van deze geschiedenis is nog sterk aanwezig tot op de dag van vandaag. Daar zijn boekenvol over geschreven, maar zij zijn niet het onderwerp van dit verhaal over de ontdekking van deze bijzondere kruiswegstaties, die de bedoeling hebben mensen van alle volken te verbinden.

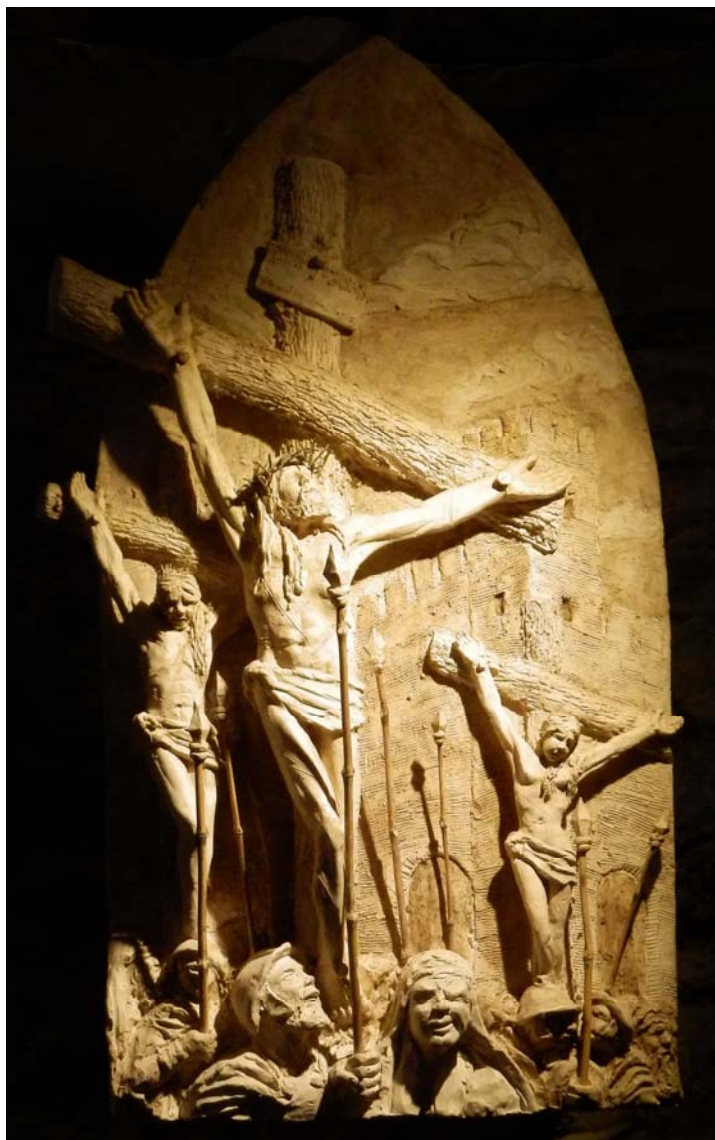
Mensen van alle lagen van de bevolking volgen de kruisweg: twee soldaten(links en rechts met helm op), een priester of advocaat, een kruidenier of rechter met weegschaal, kinderen en hun moeders.

Moeder Theresa neemt de zorg die Jezus voor de kinderen heeft van Hem over.

Jezus sterft aan het kruis, het kruishout splijt, een verlaten kind ziet dat zijn beste vriend hem gaat verlaten.

Jezus hangt aan het kruis tussen twee moordenaars.

RELIGIEUZENDAG 2015

Uit het directorium vermeld ik de volgende tekst:

In 1997 werd op initiatief van de heilige Paus Johannes Paulus II voor de eerste maal de ‘Dag van het godgewijde leven’ gehouden, “bedoeld als een middel om de gehele Kerk te brengen tot een steeds grotere hoogachting van het getuigenis van mannen en vrouwen, die besloten hebben Christus van meer nabij te volgen door het beoefenen van de evangelische raden.

Tegelijk is deze dag bedoeld als een goede gelegenheid voor de godgewijde personen om hun verbintenis te vernieuwen en hun overgave aan de Heer te verlevendigen”.

Deze dag is geplaatst op 2 februari, het feest van de opdracht van de Heer, “als een icoon van de totale overgave van het eigen leven door mensen die geroepen zijn om in de Kerk en in de wereld door middel van de evangelische raden de karakteristieke kenmerken van Jezus, die maagd was, arm en gehoorzaam, zichtbaar te maken”.

Paus Johannes Paulus II sprak de wens uit, dat op deze dag in heel de Kerk godgewijde personen zich zo mogelijk zouden verenigen rond hun bisschop om te getuigen van hun eigen specifieke roeping .

Nu de dag van ons bisdom anno 2015, en wel op 3 februari met de volgende dagorde:

- 10.00 Ontvangst in de priorij Emmaüs in Maarssen
- 10.30 Woorden van welkom door de priorin en door kardinaal Eyk
- 11.00 Pontificale Eucharistieviering in de kapel
- 12.30 Lunch
- 13.30 Bezichtiging van en kennismaking met de priorij
- 14.30 Theepauze
- 15.00 Slotwoord van de kardinaal
met aansluitend getijdengebed na de middag.

U ziet dat het gaat om twee punten: het samenkomen van religieuzen uit het aartsbisdom in gesprek en gebed met speciale aandacht voor de priorij, en het inspirerend woord van de kardinaal. Maar dat laatste wordt in het verdere verslag pas duidelijker.

Er kwamen zo'n 30 tot 40 religieuzen samen, evenals de afgelopen jaren. De vergrijzing doet zich kennen, maar dat was ook al afgelopen jaren het geval.

Er is meteen bij het binnenkomen een hartelijke sfeer, waarbij de kardinaal en de hulpbisschoppen zich niet onbetuigd lieten, integendeel.

Je ontmoet toevallig iemand, bijvoorbeeld bij een koffiekant, en er volgt een gesprek, of een hernieuwde kennismaking. Zo kwam ik de oud-pastoor van Vleuten tegen die mij vroeg: "Bent u een medebroeder van frater Jansen? Doe hem de groeten". En dat laatste pas, nadat wij het eens waren over de goede Jansen, te weten Augustinus.

Er waren ook enkele religieuzen uit Colombia, die hier kwamen studeren en werken. Zo ontmoette ik aan tafel ook een goedlachse Afrikaan uit Togo, die broeder van Sint Jan bleek te zijn. En twee zusters uit Denekamp, die mijn zus daar ook nog gekend hebben vóór zij overleed, toen ik nog in Kenya was. En zo ging dat maar door in de hele groep. Van de Mill Hill-ers was er bijvoorbeeld nog broeder Martin.

De kardinaal sprak vóór, maar ook tijdens de Eucharistie over de gedachten van onze paus Franciscus rond het thema van de religieuzen: denk aan het jaar van de religieuzen! Ik heb er twee-en-halve gedachten uitgehaald: 1 religieuzen zijn het geestelijk kapitaal van de Kerk, 2 religieuze waarden beleven is ook verkondiging, 2½ aanwerven van religieuzen is een punt van ??

Later kwam de kardinaal in zijn preek wat vollediger terug op de woorden van de paus: Er zijn drie doelen voor het jaar van de religieuzen. Het eerste doel is dank voor verleden, geen

nostalgie, geen geschiedschrijving, dankbaar zijn voor onze stichter; ook uit een oude boom die omgaat kunnen weer nieuwe scheuten tot leven komen. Vergeet niet de religieuzen, die nog werkzaam zijn. Het tweede doel houdt in dat je de huidige tijd in passie beleeft; we hebben allen één absolute regel: het evangelie volkomen te beleven. Het derde doel: Kijk eens naar de toekomst. "Heb geen angst, want Ik ben heilig", zegt onze Heer. En de kardinaal eindigde eenvoudig met: Zusters en broeders, ik kan niet anders dan deze bemoedigende woorden van de paus beamen.

Na de Eucharistieviering gaf de kardinaal samen met twee priesters (of waren het hulpbisschoppen – ik zie hen ook niet elke dag –) de Blasiuszegen.

De lunch liep weer als de ontvangst in een gezellige sfeer: men kwam weer andere bekenden tegen of ging zomaar met een buurman of buurvrouw praten.

En voor een lezer, die wil weten wat er op tafel stond: er waren twee ketels soep: tomaten- en groentesoep, verder broodjes en snacks en een grote mand fruit.

In verband met de rondleiding telde de priorin vijf groepen af en wees elke groep toe aan een mondmobiele zuster. We werden rondgeleid op de begane grond volgens een systeem, waarin elke vorm van filevorming werd vermeden. Stel je een rechthoekige binnentuin voor. Daaromheen een binnengang (Ik meen dat het een loggia werd genoemd). Daar weer omheen een kloostergang met achter de deuren vertrekken, zoals een bibliotheek, werkkamers. Via de kloostergang kon je ook in de kapittelzaal en de kapel en de refter komen. Ik heb tijdens deze rondtocht nergens radiatoren gezien en maar één beeldje: dat van de H. Augustinus. Het beeldje was zo klein dat je nog net kon spreken van een heilige.

In de refter stonden gemakkelijke stoelen voor de zusters, allemaal met een lichtbruin kussen. Voor de ramen hingen alleen dáár gordijnen. Ik denk dat het ging om privacy. Maar overigens waren

er beneden nergens gordijnen, want het licht moet open naar binnen kunnen. De vloeren waren van een soort kiezelsteen in beton. De kozijnen waren van een eenvoudige houtsoort. De plafonds waren van beton, met tegen de onderkant indrukken van de houten bekisting inclusief de spijkerindrukken. Kan het nog eenvoudiger? De eerste verdieping werd in beslag genomen door de kamers van de zusters, maar we zijn enkel beneden rondgeleid, zodat ik van deze verdieping niets kan vertellen. Het hele huis is ontworpen door architect van der Laan, als ik het goed schrijf, en die van de zusters: eenvoud en openheid voor alles wat licht heet.

En tenslotte de spiritualiteit van deze kanunnikessen van het H. Graf. (mijn computer zette een rode streep onder kanunnikessen en gaf als mogelijkheden tussen de tweede k en de e een b, een c, een d, een f, een g en een h).

De zusters willen het charisma van de jonge kerk levend houden: "De menigte die het geloof had aangenomen was één van hart en één van ziel, en er was niemand die van zijn bezittingen zijn eigendom noemde; integendeel ze bezaten alles gemeenschappelijk". Daarbij volgen ze de regel van Augustinus (wie deze korte regel eens in wil kijken: in onze bibliotheek staat bij de afdeling godsdienst onder "religieuzen" het boek van Hans Urs von Balthasar, getiteld "Vijf bronnen van christelijke geest" met de regels van Basilius, Benedictus, Augustinus, Franciscus en Ignatius).

De zusters vestigden zich in 1957 in Maarssen. In 1966 kwam de nieuwe priorij klaar.

□

Frater Isidorus

DE PRAATSHOW

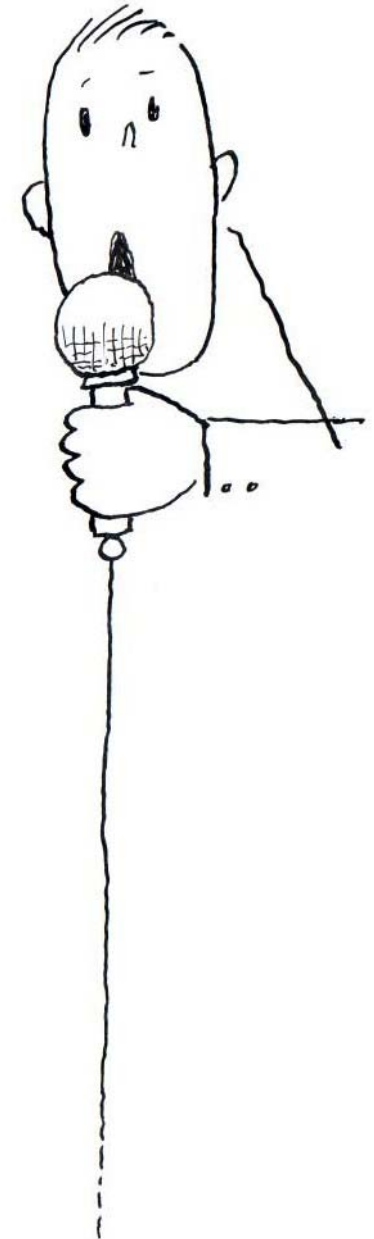
Op bepaalde dagen, uren wordt een praatshow opgezet. Ieder lid is zeer deskundig. Stommeling nu opgelet.

De leider zegt: "Dames, heren, fijn dat u gekomen bent. Samen gaan wij met u praten over zaken zeer urgent."

Over onderwijs en godsdienst over kunst en politiek, over schaats- en autorijden badkledij en kerkmuziek.

Over democratisch denken ambtenaar, bureaucratie, hoe men landen moet regeren en de taal der liturgie.

Over mode in drieduizend, en de smaak van de puree, over Europese Unie en de oude E. E. G.

Over samenlevingsvormen
in al hun verscheidenheid,
over de reële dingen
hier en in de eeuwigheid.

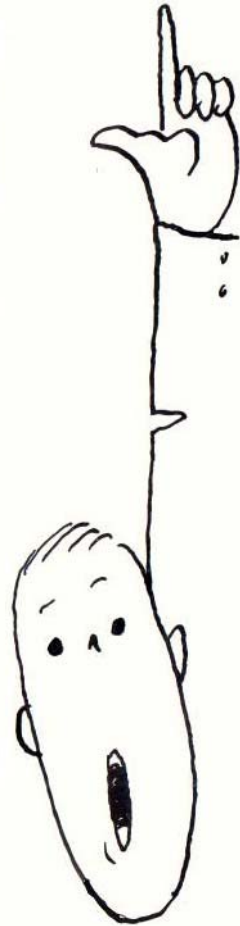
Over naakt- en topless zwemmen
en het juiste kindertal,
over stijging der productie
en het zedelijk verval.

Over film en de reclame,
de verzekeringsagent,
over sluiten van contracten,
opdat u gewaarschuwd bent.

Over ongeloof en New Age,
ketel- en toekomstmuziek,
meditatie en het dansfeest
vol van oosterse mystiek.

Over rotzooi en ellende
geven wij een overzicht,
dat u aan het eind der praatshow
duidelijk bent ingelicht.

Over neergang, decadentie
en de vondsten van techniek,
het winnen van een ruime markt
voor een nieuwe koekfabriek.

Over zeep, deodoranten.
Ochtend- avond- middagspray.
Katholieken, Protestanten,
rond de oude Zuiderzee.

Over stunt-, last-minute-reizen,
olie tegen zonnebrand,
als u gaarne wilt kamperen
in het buigig Nederland.

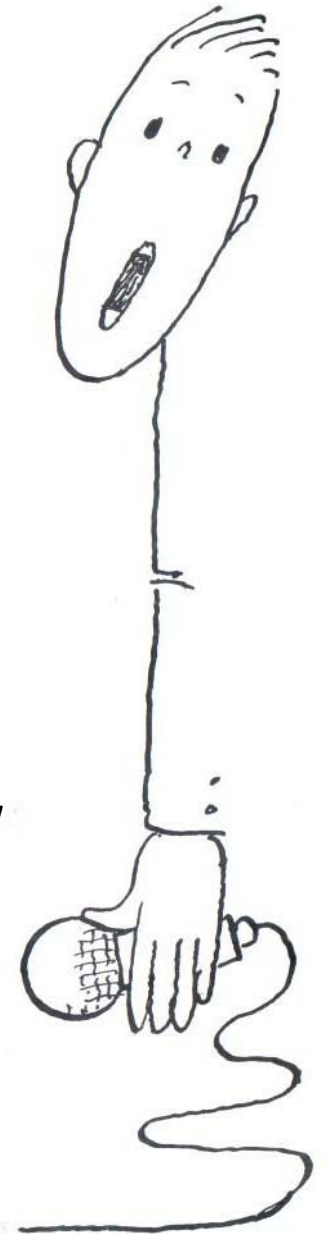
Over talen en culturen
en de namaakjournalist,
die niet schept uit klare bronnen,
maar in troebel water vist.

Alles wordt uiteengerafeld,
duidelijk en expliciet
zodat u dank zij ons bomen
mogelijk het bos niet ziet.

Hier is dan de praat-maar-aan-show
dat zij ga van pool tot pool.
Luistert nu en wordt deskundig.
Thans voor U, "de Apekool".

Alles zal de show omvatten
zonder enig vakjargon.
Dames, heren wij beginnen
want: de praatshow must go on.

□

INHOUD

Van de redactietafel		02
Overweging bij de Constituties	Alfons Kroese	03
Berno, 15 jaar Wonne	Berno Spekschate	06
Josef de rechtvaardige	Paul Steverink	08
Bidden is mij niet gegeven	Onbekend	10
70 Jaar bevrijding: Brief uit Tjimahi	Leo Ruitenberg	11
Frater Angelinus	Redactie	15
Zien en gezien-worden	Marika Meijer	16
De pen doorgeven	Susanne Priems	20
Wat moet doen	Crista Peikert-Flaspöhler	23
Omgekomen kerkelijk werkers in 2014	Nieuwsbrief Missio	24
70 Jaar bevrijding: herdenken van vier medebroeders	Leo Ruitenberg	26
Kruisweg van San Carolos Bariloche	Paul Steverink	30
Religieuzen dag 2015	Isidorus Nieland	36
De praatshow	TheobaldusGeraets	40
Inhoud		43
Colofon		44

INKO

onder redactie van: Johan Brummelhuis, Leo Ruitenberg, Frits Stevens,
Paul Steverink, Wim Versteeg

met medewerking van: Angelico Fennis † (omslag)
Hilarius de Booij (illustraties)
Petra de Landmeter (interviews)

secretariaat: Johan Brummelhuis
Schorteldoeksesteeg 1, 3732 HS De Bilt
tel.: 030 - 69 76 237
email: j.brummelhuis@fratersvanutrecht.nl